

m. m., såvitt angår nionde huvudtiteln, till *Täckning av planeringskostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisat ett *reservationsanslag* av 1 925 000 kronor.

Stockholm den 28 juni 1945.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 478.

Godkänd av första kammaren den 27 juni 1945.

Godkänd av andra kammaren den 27 juni 1945.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barntillägg under budgetåret 1945/46 till vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 220.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under andra—elfte och fjortonde huvudtitlarna, med åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för den 4 januari 1945, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräkna vissa anslagsbelopp till provisoriskt lönetillägg.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 286, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 27 april 1945, framlagt förslag rörande provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barntillägg under budgetåret 1945/46 till vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehått följande motioner, nämligen de likalydande motionerna I: 390 och II: 596, i vilka föreslagits, att provisoriskt lönetillägg må utgå till befattningshavare med lön enligt löneklass 6 med 30 kronor, löneklass 7 med 25 kronor, löneklass 8 med 20 kronor, löneklass 9 med 15 kronor samt löneklasserna 10, 11 eller 12 med 10 kronor, allt per månad, motionen I: 391, vari framställdts samma förslag som i motionerna I: 390 och II: 596, samt motionen II: 594, vari hemställdts, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 286 måtte medgiva, att provisoriskt lönetillägg under budgetåret 1945/46 må i överensstämmelse med i motionen refererade förslag från statstjänarnas organisationer utgå till vissa befattningshavare i statens tjänst.

Giltighetstiden för den av förra årets riksdag under höstsessionen godtagna lönetillägsregleringen för viss personal i form av provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barntillägg utgår med innevarande budgetår. Förevarande förslag avser att åstadkomma en motsvarande tillägsreglering för budgetåret 1945/46.

Vidkommande det provisoriska lönetillägget framhåller departementschefen i anledning av vissa önskemål, som framförts vid förhandlingar med personalorganisationerna, att det icke syntts möjligt att nu frångå de principer, som ligga till grund för 1944 års bestämmelser i ämnet. Kungl. Maj:ts förslag innebär också, att grunderna för det provisoriska lönetillägget för nästa budgetår bibehållas i stort sett oförändrade. Förra årets riksdag ansåg, att tilläggens avgränsning uppåt borde göras till föremål för förnyad prövning i samband med frågan om förlängning av tilläggsregleringens giltighetstid. Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär en viss jämkning i nämnda hänseende.

Ett av järnvägsmannaförbundet och statstjänarkartellen framlagt förslag, som bland annat innebär, att lönetilläggen i löneklasserna g—a och 1—5 skola utgå med mellan 50 och 110 procent högre belopp än vad Kungl. Maj:t föreslagit, framfördes motionsvis vid höstsessionen förra året och har nu ånyo framlagts i motionen II:594. I anslutning till riksdagens ställningstagande förra året har riksdagen ansett sig böra i princip godkänna Kungl. Maj:ts förslag i fråga om lönetilläggens storlek.

Beträffande de tre löneklasserna närmast över den femte i löneplanerna för civila befattningar utgå lönetilläggen för närvarande efter en sjunkande skala för ernående av en lämplig anslutning till den därovanför liggande löneskalan. I löneklasserna 6—8 utgöra sålunda de månatliga lönetilläggsbeloppen 25, 15 och 5 kronor. Den av Kungl. Maj:t föreslagna förändringen av dessa belopp innebär en viss jämkning uppåt i löneklasserna 7 och 8 och att ett mindre tillägg införes i jämväl 9 löneklassen. Lönetilläggen i de fyra löneklasserna 6—9 skulle i enlighet härmed bestämmas till 25, 20, 15 och 10 kronor.

I detta ämne yrkas i de likalydande motionerna I:390 och II:596, ävensom motionen I:391, att de månatliga lönetilläggen i envar av de fyra sistnämnda löneklasserna (6—9) skall höjas med ytterligare 5 kronor och alltså utgå med 30, 25, 20 och 15 kronor ävensom att lönetillägg införas jämväl i löneklasserna 10—12 med ett belopp av 10 kronor i varje löneklass. Vad angår ovan berörda motion II:594, vars förslag är uppbyggt efter andra grunder än Kungl. Maj:ts, må nämnas att lönetillägg även där föreslås infört i löneklasserna 10—12. Beloppen i dessa löneklasser skulle vid nuvarande levnadskostnadsindex enligt motionen komma att uppgå till 26 kronor 20 öre, 19 kronor 65 öre och 13 kronor 10 öre.

Såsom riksdagen redan erinrat, var frågan om tilläggsregleringens avgränsning uppåt föremål för uppmärksamhet vid riksdagens ställningstagande i ämnet under förra hösten. Kungl. Maj:ts förevarande förslag tillmötesgår i viss mån därvid framkomna önskemål om jämkning i det att tilläggsregleringen enligt nämnda förslag nu omfattar jämväl 9 löneklassen, som är slutlöneklass i lönegraden A 5, den viktigaste rekryteringsgraden för manlig personal i lägre löneställning. Med anledning av motionsyrkandena har riksdagen ansett sig böra gå ytterligare ett steg längre och besluta, att regleringen skall omfatta jämväl 10 löneklassen och däremot svarande lönelägen. Lönetilläggsbeloppet skall här utgöra 10 kronor.

Tilläggsregleringen omfattar endast befattningshavare, vilka åtnjuta lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan. Med anslutning till de uttalanden, som vid förra årets riksdag gjordes beträffande sådana befattningshavare med stadigvarande eller tillfällig anställning, vilka följaktligen stå utanför nämnda reglering, förutsätter riksdagen, att de komma i åtnjutande av de jämkningar i löneställningen, som kunna finnas påkallade och förenliga med de allmänna riktlinjerna på löneområdet. Riksdagen förutsätter jämväl, att medel skola

vara tillgängliga för genomförande av dylika jämkningar. I den mån av riksdagen maximerade anslagsposter skola tagas i anspråk för ändamålet, men dessa icke giva tillgång därtill, böra framställningar göras om medgivande att över-skrida sådana poster.

Vidkommande kollektivavtalsanställd personal i statens tjänst synas förutsätt-ningarna för på längre sikt gällande avtal ha blivit väsentligt ändrade genom den utveckling på löneområdet, som ägt rum sedan hösten 1944. I anslutning till vad riksdagen förra året uttalade anser riksdagen, att i sådana avtal fast-ställda löner böra undergå en justering uppåt redan under gällande avtals-period. Riksdagen förutsätter, att Kungl. Maj:t fäster vederbörande myndig-heters uppmärksamhet på att förhandlingar böra i här avsedda fall upptagas med personalens organisationer för fastställande av en dylik förbättring av de avtalsenliga ersättningarna.

De tillfälliga barntilläggen utgingo under innevarande budgetår endast till befattningshavare, som var berättigad till provisoriskt lönetillägg. Enligt Kungl. Maj:ts föreliggande förslag skola tillfälliga barntillägg utgå till anställ-ningshavare i högst 20 löneklassen i löneplan A och däremot svarande löne-lägen. Årsbeloppet i samtliga lönelägen föreslås till 100 kronor för anställnings-havare med ett barn under 16 års ålder och 200 kronor för anställningshavare med två eller flera sådana barn, alltså samma belopp som för innevarande budgetår utgått till befattningshavare i 6 löneklassen och motsvarande eller lägre lönelägen.

De nu rådande förhållandena i förening med den omständigheten, att den egentliga löneförstärkningen fortfarande måste hållas inom snäva gränser anser riksdagen i likhet med departementschefen motivera en ny utbetalning av barn-tillägg under loppet av nästa budgetår. Likaså godkänner riksdagen den av Kungl. Maj:t föreslagna utvidgningen i förhållande till innevarande budgetår av rätten till barntillägg att avse försörjningspliktiga anställningshavare i högst 20 löneklassen i löneplan A och däremot svarande lönelägen.

Riksdagen vill framhålla, att Kungl. Maj:ts förslag i princip icke innebär ändring i vad som för närvarande gäller i fråga om anställningens art såsom förutsättning för tillfälligt barntillägg. Således skall sådan tillägg enligt Kungl. Maj:ts förslag endast utgå till anställningshavare med lön enligt löneplan, som av Kungl. Maj:t fastställts i anslutning till den senaste allmänna löneregleringen, dock med rätt för Kungl. Maj:t att besluta om tillfälligt barntillägg åt närstående personalgrupper. Under framhållande av att vad riksdagen ovan i fråga om provisoriskt lönetillägg anfört beträffande tjänstemannapersonal, som ej uppbär lön enligt av Kungl. Maj:t fastställd löneplan, även har giltig-het i fråga om tillfälligt barntillägg, godkänner riksdagen Kungl. Maj:ts för-slag i det här berörda spørsmålet.

Vidkommande anslagsberäkningarna giver Kungl. Maj:ts förslag i och för sig ej anledning till erinran. Av riksdagen beslutad jämkning beträffande det pro-visoriska lönetillägget kan beräknas medföra en merutgift av 930 000 kronor, varav 550 000 kronor belöpa på affärsverken och 10 000 kronor på statliga verk och inrättningar under nionde huvudtiteln. Av de nu ifrågakvarande anslagen böra de som äskats under II, IV—VIII och X huvudtitlarna i anledning av riksdagens beslut höjas med 50 000 respektive 200 000, 50 000, 10 000, 25 000, 25 000 och 10 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen, som i annat sam-manhang meddelar sitt beslut i vad avser anslag under nionde huvudtiteln, an-mäla, att riksdagen

dels i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I:390 och II:596, I:391 samt II:594 medgivit, att provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barn- tillägg under budgetåret 1945/46 må i huvudsaklig överensstämmelse med av riksdagen angivna grunder utgå till vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t, ävensom till Provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barn- tillägg för budgetåret 1945/46 anvisat följande förslagsanslag under härefter angivna huvudtitlar, nämligen:

Andra huvudtiteln	kronor	400 000
Tredje huvudtiteln	”	35 000
Fjärde huvudtiteln	”	8 400 000
Femte huvudtiteln	”	2 750 000
Sjätte huvudtiteln	”	150 000
Sjunde huvudtiteln	”	625 000
Åttonde huvudtiteln	”	775 000
Tionde huvudtiteln	”	200 000
Elfte huvudtiteln	”	2 600
Fjortonde huvudtiteln	”	50 000;

dels ock med bifall till Kungl. Maj:ts förslag beslutat, att utgifterna för provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barn- tillägg, i den mån de icke avse befattningshavare hos bank- och fondinspektionen eller sparbanksinspektionen, skola bestridas: beträffande befattningshavare vid de affärsdrivande verken eller vid av dessa övertagna företag eller inrättningar samt befattningshavare hos försäkringsinspektionen och statens pensionsanstalt ävensom befattningshavare med avlöning från luftfartsfonden från de medel, av vilka verkets eller institutionens utgifter i övrigt bestridas, beträffande befattningshavare vid statens hingstdepåer och stuteri samt å lantbruksstyrelsens stuteribyrå från det anslag, varav vederbörandes lön utgår, samt i fråga om andra befattningshavare från de anslag i riksstaten, som äro avsedda för provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barn- tillägg.

Stockholm den 27 juni 1945.

Med undersätlig vördnad.